

Företagsbidrag istället för jobb

En utvärdering av
regeringens sänkning
av arbetsgivaravgiften
för unga

Innehåll

sid

Sammanfattning	5
Inledning	6
Rapportens syfte och frågeställning	7
Bakgrund	7
Sänkning av arbetsgivaravgiften för unga	7
Ungdomars arbetslöshet 2006-2009	7
Konjunkturläget 2006-2009	8
Har unga som arbetskraft blivit mer eftertraktad?	9
Den sänkta arbetsgivaravgiften har inte gjort ung arbetskraft mer eftertraktad	12
Är de pengar som gått till sänkta arbetsgivaravgifter för unga väl använda pengar?	13
Hur många unga utan arbete hade istället kunnat erbjudas utbildning?	13
Hur många hade istället kunnat få traineeanställningar för att underlätta generationsskiftet i bristyrken?	14
Företagsbidrag ger inte unga jobb – vad behövs istället?	15
Unga behöver inte sämre villkor – unga har rätt att bli vuxna	15
Käll- och litteraturförteckning	17

Sammanfattning

Denna rapport handlar om den sänkning av arbetsgivaravgiften för ungdomar som regeringen infört under mandatperioden. Åtgärden syftar enligt regeringen till att göra ungdomars arbetskraft mer eftertraktad på arbetsmarknaden. I rapporten undersöks hur skattesubventionen påverkat ungdomars arbete inom privat detaljhandel och hotell och restaurang, två avtalsområden som länge har haft en hög andel ungdomar som arbetskraft. Trots att dessa avtalsområden subventionerades med cirka två miljarder år 2009 har andelen unga som jobbar inom detaljhandeln och hotell och restaurang inte blivit större utan mindre. Andelen av de arbetade timmarna som utförs av ungdomar har inte heller ökat utan tvärtom minskat.

Rapportens resultat går i linje med Riksrevisionens, Konjunkturinstitutets och Finanspolitiska rådets slutsatser, att generella sänkningar av arbetsgivaravgifter är dyrt i förhållande till vad det ger och är inte heller särskilt träffsäkert.

Utifrån rapportens resultat förs ett resonemang om regeringens sänkning av arbetsgivaravgiften är att betrakta som väl använda pengar. Rapporten visar vilka typer av insatser för arbetslösa ungdomar som samma summa pengar istället hade kunnat användas till. 2009 fanns det totalt 93 500 arbetslösa i åldern 15-24 år, exklusive heltidsstuderande. Om samma summa som utgått enbart till företagen inom de två undersökta avtalsområdena istället använts annorlunda så skulle exempelvis minst 47 procent av dessa ungdomar kunna gå ett år på komvux eller 37 procent gå ett år på yrkeshögskola.

Inledning

Ungdomsarbetslösheten och ungdomars tillträde till arbetsmarknaden är frågor som har debatterats flitigt de senaste åren. Att redan i ung ålder stängas ute från arbetsmarknaden är förödande för individens framtida arbetsliv och innebär också stora kostnader för samhället.

Hur ungdomsarbetslösheten ska minska råder det allt annat än enighet kring. Olika aktörer förespråkar lösningar med mycket olika inriktning. Vissa har hävdat att försvagat anställningsskydd i lagen om anställningsskydd, LAS, skulle ge ungdomar ett snabbare tillträde till arbetsmarknaden. En del menar också att kostnaden för att ha unga anställda måste bli lägre, både i form av sänka skatter och sänkta löner.

Andra menar istället att ungdomar bäst får jobb med hjälp av en utbildning som motsvarar arbetsmarknadens kompetenskrav och förespråkar främst satsningar på komvux, högskola och ökade möjligheter till praktik med utbildningsinslag.

Den nuvarande regeringen har hittills riktat in sig på att sänka kostnaden för unga anställda, för att på så vis göra det lättare för unga att få jobb. Den 1 juli 2007 infördes därför det första steget i sänkningen av arbetsgivaravgiften för unga. Den arbetsgivare som har en ung vuxen anställd betalar idag drygt 15 procent mindre i sociala avgifter än den som har en äldre vuxen anställd.

Näringsgrenarna handel och hotell och restaurang har länge haft många unga anställda. Unga vuxna är i dessa näringar en eftertraktad arbetskraft och idag arbetar nästan 100 000 ungdomar i två av näringsgrenarnas största avtalsområden, arbetare i privat detaljhandel och hotell och restaurang. I sin egenskap av att vara ungdomsdominerade näringar kan det antas att den förändrade arbetsgivaravgiften har haft en ekonomisk effekt för de företag som verkar inom näringsgrenarna.

Men har den gett unga fler jobb? Har ungdomars arbetskraft blivit mer eftertraktad när kostnaden för unga anställda har minskat? Är sänkning av kostnader en effektiv metod för att skapa fler ungdomsjobb?

Rapportens syfte och frågeställning

Syftet med denna rapport är att utvärdera sänkningen av arbetsgivaravgiften för unga genom att se närmare på om den har gett avsedd effekt inom de två avtalsområdena arbetare inom privat detaljhandel samt hotell och restaurang. Dessa två avtalsområden utgör den större delen av näringsgrenarna handel samt hotell och restaurang och också en betydande del av ungdomars arbetsmarknad.

Utvärderingen görs genom en jämförelse mellan år 2006 och 2009. För att se om unga har gynnats särskilt jämförs förändringar för åldersgruppen 18-26 mellan de två åren. De övergripande frågeställningarna för utvärderingen är:

- Har unga som arbetskraft blivit mer eftertraktad inom avtalsområdena arbetare i privat detaljhandel och hotell och restaurang till följd av den sänkta arbetsgivaravgiften för unga?
- Vad har sänkningen av arbetsgivaravgiften inom de två avtalsområdena kostat?
- Vad hade samma summa pengar räckt till om de använts till andra åtgärder för unga arbetslösa?

Bakgrund

Sänkning av arbetsgivaravgiften för unga

Den sittande regeringen har vid tre tillfällen sänkt arbetsgivaravgiften för unga. Utöver att arbetsgivaravgiften har sänkts så har även gruppen unga som omfattas utökats.

	1 juli, 2007	1 januari, 2008	1 januari, 2009
Arbetsgivaravgift, generell	32,42 procent	32,42 procent	31,42 procent
Arbetsgivaravgift, unga	22,71 procent (omfattade unga 19-25 år)	21,31 procent (omfattade unga 19-25 år)	15,49 procent (omfattar unga födda 1983 eller senare, det vill säga alla som under innevarande år fyller 26)

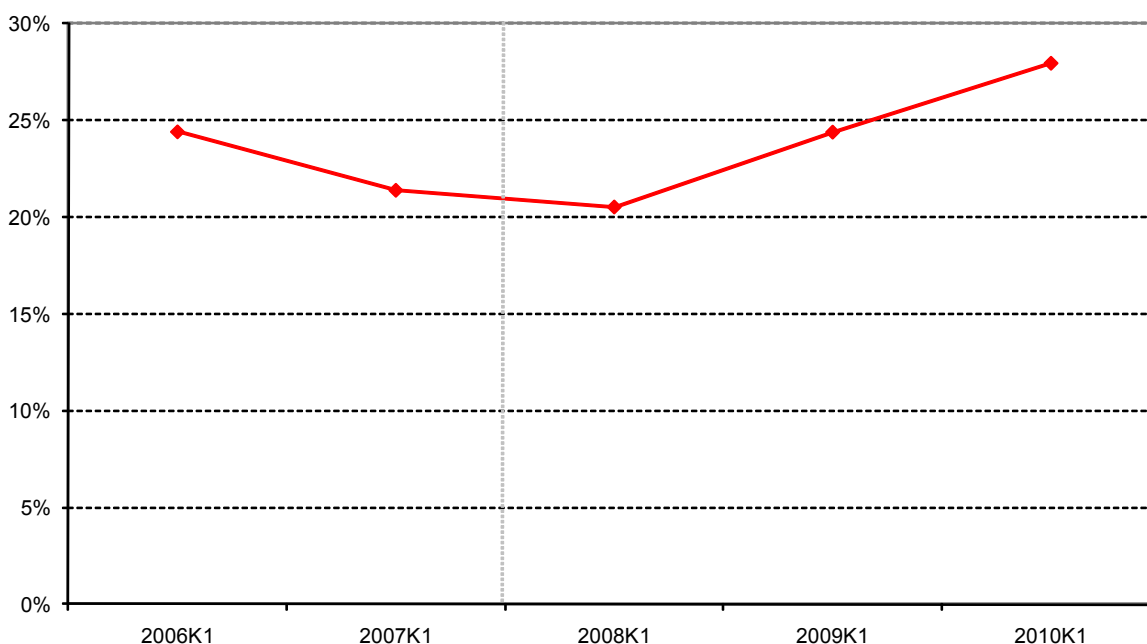
Regeringens avsikt med sänkningen av arbetsgivaravgiften för unga är att skapa fler arbeten för unga. Logiken i regeringens resonemang är härmed att det i första hand är kostnaden för unga anställda som är för hög, en sänkning av arbetsgivaravgiften innebär en sänkning av den totala kostnaden för den anställda.

Ungdomars arbetslöshet 2006-2009

Diagrammet nedan visar arbetslösheten bland unga 15-24 år, som andel av arbetskraften, det första kvartalet för åren 2006-2010. Strecket mellan kvartal 1/2007 och kvartal 1/2008 visar var en första effekt av den sänkta arbetsgivaravgiften borde synas, vid reformens införande. Under dessa år är det även högkonjunktur med hög efterfrågan på arbetskraft. Som diagrammet tydligt visar så skedde en märkbar nedgång i ungas arbetslöshet mellan 2006-2007, alltså

**Arbetslöshet i åldersgruppen 15-24 år, som andel av arbetskraften,
första kvartalet 2006-2010**

Källa: SCB/AKU Kvartal 1 2006-2010

innan reformens införande. 2007-2008 syns en nedgång, men mindre än föregående år, vilket alltså är den period då reformen i första hand borde ha gett effekt. 2008-2010, då sänkningen av arbetsgivaravgiften utökas, utmärks sedan av att ungdomsarbetslösheten ökar kraftigt i båda åldersgrupperna.

Konjunkturläget 2006-2009

Eftersom det är två olika tidpunkter som jämförs finns det skillnader i konjunkturläge som skiljer de två jämförda åren åt. År 2006 var Sverige på väg in i en högkonjunktur, men denna gav ännu inte fullt genomslag på arbetsmarknaden. Åren som följer därpå, 2007 och stora delar av 2008, är det högkonjunktur som får ett abrupt slut under senare halvan av 2008. Under senare delen av 2008 drabbas Sverige av den internationella finanskrisen med en efterfrågekras i industrisektorn som följd. Detta ger kraftigt genomslag på delar av arbetsmarknaden under 2009 och beräknas ha fortsatt påverkan på arbetsmarknaden under såväl 2010 som 2011.

Det är dock inte alla delar av arbetsmarknaden som har drabbats lika hårt, sysselsättningsnedgången är koncentrerad till tillverkningsindustrin. Näringsgrenarna handel och hotell och restaurang har enbart sett marginella sysselsättningsminskningar åren 2008-2010 till följd av lågkonjunkturen.¹

Tittar vi dessutom närmare på två av dessa näringars stora avtalsområden kan vi se att antalet arbetare och antalet timmar som dessa arbetare utfört i privat detaljhandel och hotell och restaurang tvärtom ökat från år 2006 till 2009. Mellan dessa år ökade antalet arbetare inom hotell och restaurang med 25 procent och antalet arbetade timmar ökade med 21 procent. Antalet arbetare inom privat detaljhandel ökade under samma år med 14,3 procent och antalet arbetade timmar med 14 procent. De två avtalsområdena har alltså växt mellan de två jämförda åren och rekryteringar har skett. Men har ungdomar gynnats i rekryteringen?

1 Finanspolitiska rådet (2010) *Svensk finanspolitik 2010* s. 143

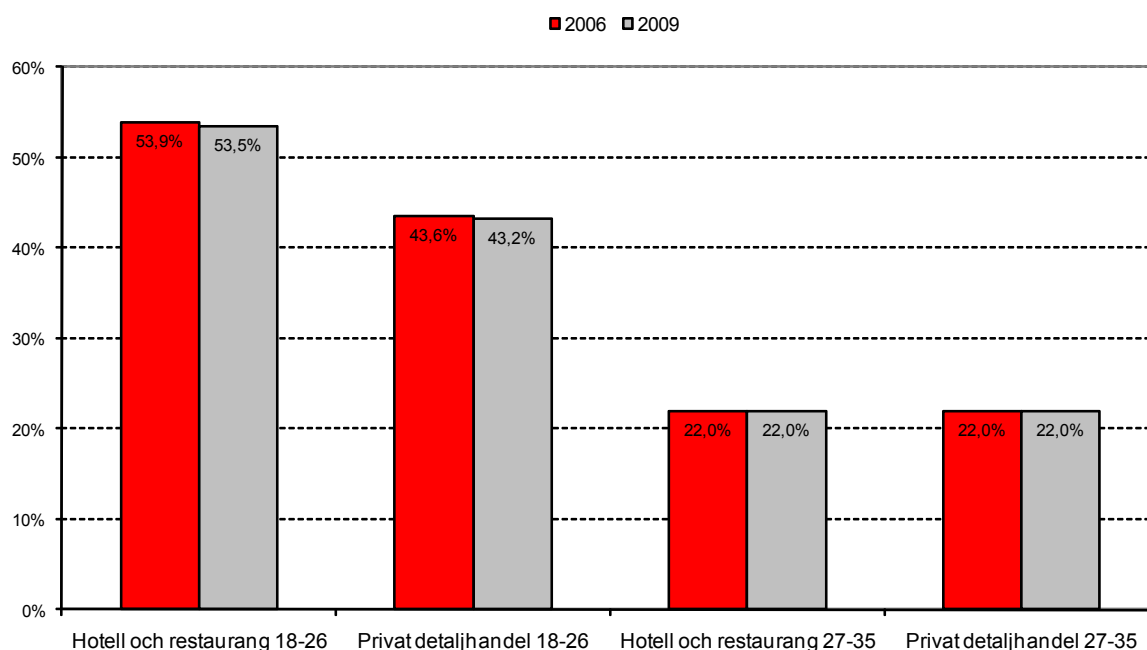
Har unga som arbetskraft blivit mer eftertraktad?

Sänkningen av arbetsgivaravgiften har syftat till att sänka kostnaden för ung arbetskraft, för att på detta sätt öka incitamenten för arbetsgivare att anställa unga. Om regeringens åtgärd skulle ha haft avsedd effekt är det ett rimligt antagande att unga som andel av de anställda skulle ha ökat samt att en större andel av de arbetade timmarna inom de två avtalsområdena utförts av unga. För att se om så är fallet jämförs de två avtalsområdena år 2006, innan sänkningen av arbetsgivaravgifterna infördes, och 2009, då arbetsgivaravgiften var lägre för alla födda 1983 och senare, det vill säga 26 år eller yngre.²

Diagrammet nedan visar hur stor andel av de anställda i hotell och restaurang och privat detaljhandel som är 18-26 år respektive 27-35 år 2006 och 2009. Som framgår av diagrammet så har andelen unga sjunkit något mellan åren 2006 och 2009 inom båda avtalsområdena. Trots att de båda avtalsområdena har blivit större och antalet anställda fler, har arbetsgivarna alltså inte sett ungas arbetskraft som mer eftertraktad än tidigare.

Andel av anställda individer (arbetare) i åldersgrupperna 18-26 samt 27-35, inom hotell och restaurang samt privat detaljhandel, år 2006 och 2009

Källa: partsgemensam lönestatistik för år 2006 samt 2009

Det är inte enbart antalet individer som är avgörande för om unga har blivit en mer eftertraktad arbetskraft. En ytterligare viktig jämförelse är om unga har arbetat större andel av det totala antalet timmar. En indikation på att sänkningen av arbetsgivaravgiften skulle ha haft avsedd effekt vore i sådant fall att unga stod för en större andel av de arbetade timmarna. Diagrammet nedan visar hur stor andel av de arbetade timmarna som har utförts av grupperna 18-26 år samt 27-35 år 2006 och 2009. Tvärt emot vad regeringens avsikt har varit med sänkningen av arbetsgivaravgiften så har andelen arbetade timmar som utförts av den yngre gruppen inte ökat, utan har istället minskat något i båda avtalsområdena. I den äldre gruppen

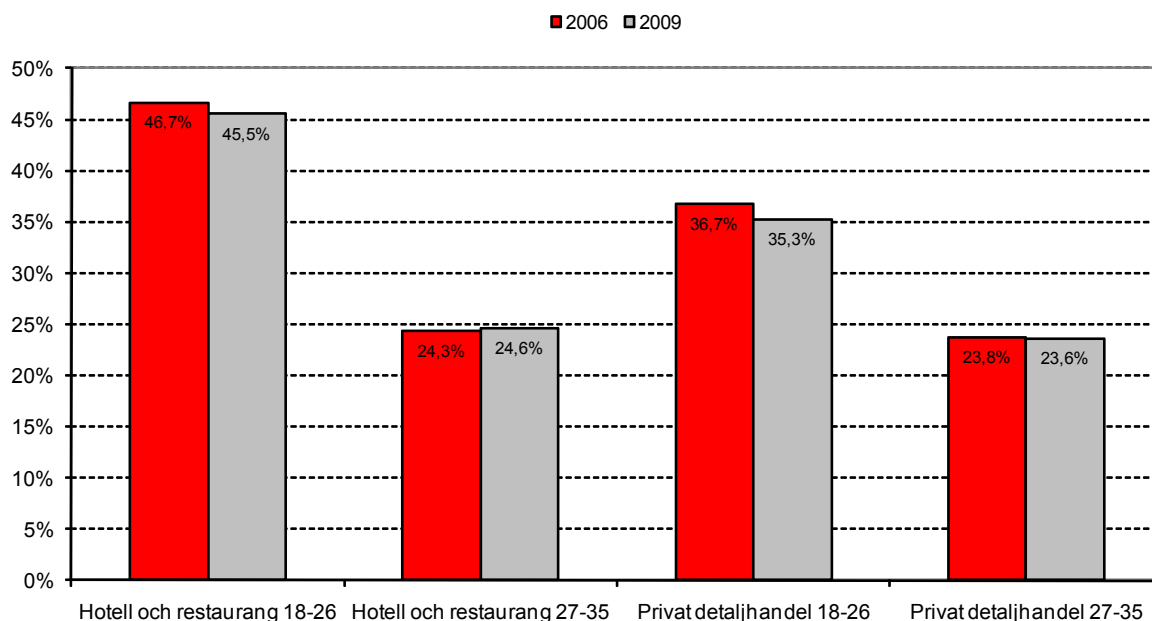
² Statistiken som används är den partsgemensamma lönestatistik som årligen samlas in av Svenskt näringsliv. Statistiken avser avtalsområde och innefattar arbetare inom avtalsområdena privat detaljhandel samt hotell och restaurang.

är skillnaden mellan de två åren marginell.

Inte heller i denna jämförelse finns alltså någon indikation på att ungas arbetskraft har blivit mer eftertraktad till följd av att ungas arbete har en lägre kostnad för arbetsgivaren.

Andel av arbetade timmar som utförts av arbetare i åldersgrupperna 18-26 och 27-35 år 2006 samt 2009 inom privat detaljhandel samt hotell och restaurang.

Källa: Partsgemensam lönestatistik 2006 samt 2009

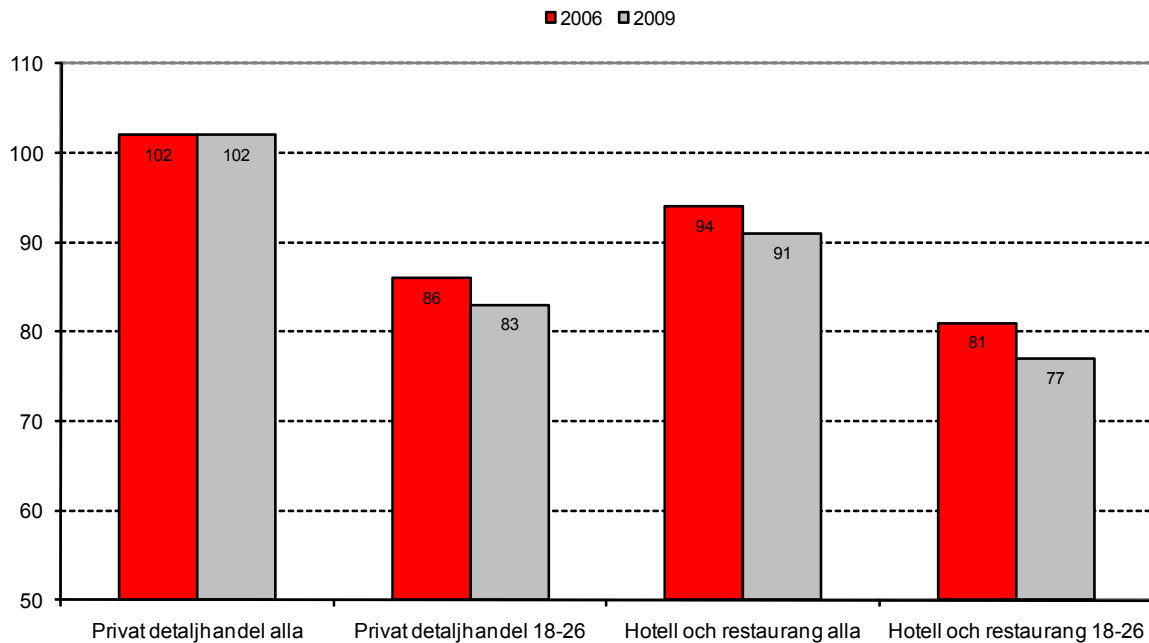

En effekt av de förändringar som har skett för unga inom de två avtalsområdena är att antalet arbetade timmar per individ har minskat. I båda avtalsområdena är det många av de anställda som inte arbetar heltid och många jobbar också mindre antal timmar än de skulle vilja. En önskvärd utveckling vore att ungas genomsnittligt arbetade tid ökade, för att öka inkomstnivåerna som idag är låga för unga inom båda avtalsområdena.

Diagrammen nedan visar att antalet arbetade timmar per person för hela den privata detaljhandeln är densamma år 2006 och 2009 medan antalet timmar per individ i ungdomsgruppen har sjunkit. Det betyder att den äldre åldersgruppen har fått jobba fler timmar i privat detaljhandel medan ungdomarna har jobbat mindre. I hotell och restaurangbranschen så har antalet arbetade timmar per individ minskat i båda åldersgrupperna men antalet timmar per individ har minskat mer i gruppen 18-26 år.

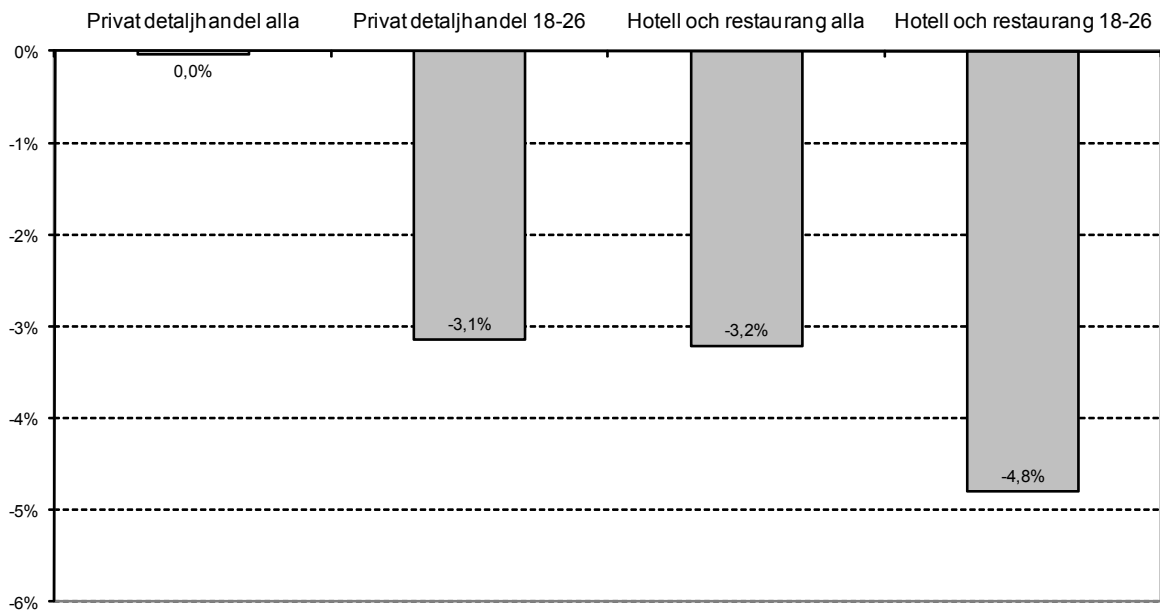
Genomsnittligt antal arbetade timmar per individ och månad för arbetare i privat detaljhandel samt hotell och restaurang 2006 och 2009

Källa: Partsgemensam lönestatistik 2006 och 2009

Procentuell förändring av genomsnittligt arbetade timmar per individ och månad 2006-2009, arbetare i privat detaljhandel samt hotell och restaurang

Källa: Partsgemensam lönestatistik 2006 och 2009

Den sänkta arbetsgivaravgiften har inte gjort ung arbetskraft mer eftertraktad

Jämförelserna mellan 2006 och 2009 visar att den sänkta arbetsgivaravgiften för unga inte har lett till önskad effekt inom de två avtalsområdena. Regeringens ambition, att en sänkning av kostnaden för ung arbetskraft skulle ge fler jobb, har inte lett till att ungas arbetskraft är mer eftertraktad i privat detaljhandel och hotell och restaurang nu än 2006. Tvärtom mot regeringens ambition så har istället ungas andel av den arbetade tiden sjunkit medan den äldre gruppen har ökad andel av de arbetade timmarna. De unga utgör dessutom en något mindre andel av de två avtalsområdena 2009 jämfört med 2006.

Slutsatserna från denna jämförelse stärker den skepsis och kritik som har framförts från instanser som Riksrevisionen³, Konjunkturinstitutet⁴ och Finanspolitiska rådet⁵. Instanserna har något olika ingång i sin kritik men den sammantagna bedömningen är att åtgärden är för dyr i relation till den effekt den eventuellt kan ge, samt att den inte är träffsäker. Konjunkturinstitutet menar att åtgärden kan ha eventuella kortsiktiga effekter, men att det sannolikt i första hand leder till vissa prisförändringar för att öka efterfrågan på varor och tjänster samt till högre vinstmarginaler hos företagen⁶. Ingen av dessa två effekter är dock särskilt träffsäkra för att sänka just ungdomsarbetslösheten. Det är också rimligt att fråga sig om denna typ av uteblivna skatteintäkter ska kunna användas till att öka vinstmarginalerna i vissa branscher.

3 Riksrevisionen (2008) *Sänkta socialavgifter – för vem och till vilket pris?*

4 Konjunkturinstitutets webbplats www.konj.se, fördjupningsruta till *Konjunkturläget december 2008* "Sysselsättningseffekter av sänkta arbetsgivaravgifter"

5 Finanspolitiska rådet (2008) *Svensk finanspolitik 2008*, s. 212.

6 Konjunkturinstitutets webbplats www.konj.se, fördjupningsruta till *Konjunkturläget december 2008* "Sysselsättningseffekter av sänkta arbetsgivaravgifter"

Är de pengar som gått till sänkta arbetsgivaravgifter för unga väl använda pengar?

Som rapporten visar utför unga en stor andel av de arbetade timmarna såväl inom den privata detaljhandeln som inom hotell och restaurang. Regeringens åtgärd för att minska arbetslösheten bland unga har i det här fallet riktats mot de unga som redan finns på arbetsmarknaden. Ett annat sätt att använda pengar är att inom arbetsmarknadspolitiken och utbildningspolitiken använda resurserna till särskilda satsningar för de ungdomar som inte har ett arbete.

Totalt så har sänkningen av arbetsgivaravgiften för unga (18-26⁷) inom de två avtalsområden år 2009 inneburit att cirka 2 miljarder kronor inte har betalats i arbetsgivaravgift jämfört med om den generella arbetsgivaravgiften hade betalats.⁸

Ser man även till de som är yngre än 18 och till hela näringsgrenarna kan denna siffra sannolikt ökas med ytterligare 1-1,5 miljarder.⁹

För att ge en bild av vad 2 miljarder hade kunnat användas till, om regeringen hade valt en annan väg, så följer nedan några exempel på vad samma summa hade kunnat finansiera i form av åtgärder för unga arbetslösa.

Hur många unga utan arbete hade istället kunnat erbjudas utbildning?

Under 2009 fanns i medeltal 93 500 unga personer i åldern 15-24 år som var arbetslösa, exklusive heltidsstudenter.¹⁰ För att ge dessa unga bättre möjligheter på arbetsmarknaden så kan såväl arbetsmarknadsutbildning, Komvux som Yrkeshögskola vara åtgärder som är effektiva. Den grupp som har störst risk för arbetslöshet bland unga är de som inte har ett komplett gymnasiebetyg, vilket är cirka 22-23 procent av varje årskull unga.¹¹ En möjlighet att läsa in gymnasiebetyg på Komvux hade ökat denna grupps möjlighet på arbetsmarknaden avsevärt.

7 Den tillgängliga, avtalsområdesspecifika, statistiken redovisar inte personer som är yngre än 18 år. Detta betyder att summan är i underkant eftersom det finns yngre skolungdomar som är anställda inom båda avtalsområdena.

8 Den exakta summan är 1 998 509 541 och har beräknats genom skillnaden mellan arbetsgivaravgiften för ungas totala förtjänst och vad arbetsgivaravgiften hade varit om den var densamma för unga som för arbetstagare generellt.

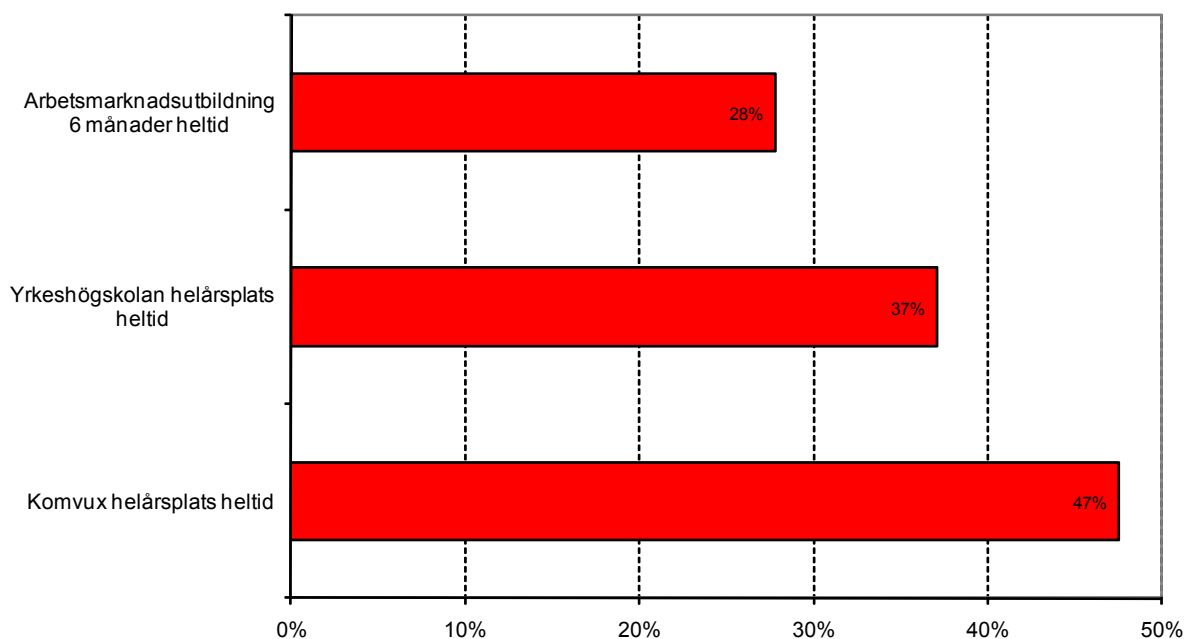
9 Regeringen menar själva att den totala bruttokostnaden för sänkningen av arbetsgivaravgiften för unga uppgår till 10 miljarder. För 15-24 åringar utgör, enligt SCB/AKU medelårstal 2009, näringsgrenarna handel samt hotell och restaurang cirka en tredjedel av sysselsättningen för gruppen. En tredjedel av bruttokostnaden som går till dessa två näringsgrenar blir därmed cirka 3.3 miljarder, utöver detta tillkommer mer subventionerna för unga i åldern 25 samt 26 år.

10 SCB/AKU årsmedeltal för 2009

11 Ungdomsstyrelsen (2010) *Ung idag 2010 En beskrivning av ungdomars villkor* s.31

Andel av arbetslösa 15-24 år (exkl. heltidsstuderande) år 2009 som hade kunnat rymmas inom tre olika åtgärder till en kostnad av 2 miljarder

Källa: Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan, Arbetsförmedlingen, SCB/AKU samt egna beräkningar

Nedanstående diagram visar vad de cirka 2 miljarder som under år 2009 har använts för att sänka arbetsgivaravgiften för alla unga inom avtalsområdena hotell och restaurang samt privat detaljhandel hade kunnat användas till istället. 47 procent av de arbetslösa unga, exklusive heltidsstudenter, hade kunnat få en helårsplats på heltid i Komvux¹², 37 procent en helårsplats i Yrkeshögskolan¹³ eller 28 procent en arbetsmarknadsutbildning som varar sex månader.¹⁴

Hur många hade istället kunnat få traineeanställningar för att underlätta generationsskiftet i bristyrken?

Utöver behovet av att se till att unga har rätt utbildning för arbetsmarknadens kompetenskrav så behövs en riktad satsning för att underlätta generationsskiftet i bristyrken. Särskilt inom offentlig sektor finns yrken där de kommande åren innebär stora pensionsavgångar som kommer att leda till arbetskraftsbrist. Ett sätt att använda de 2 miljarder som subventionerat alla unga inom de två avtalsområdena skulle kunna vara att använda pengarna till traineeanställningar inom offentlig sektor. Dessa traineeanställningar skulle innebära att en yngre person under en period tränas inom yrket av en äldre anställd som är på väg att gå i pension.

De 2 miljarderna skulle räcka till cirka 4 400 helårsanställningar på heltid till en lön på 25 000 kronor/månad.¹⁵

12 En helårsplats (heltid) på Komvux kostade 2008 i genomsnitt 44 000 kronor. Skolverket (2009) *Beskrivande data 2009*, s.108

13 Det genomsnittliga bidraget för en helårsplats i yrkeshögskolan 2009 uppgick till 57 700 kronor. Myndigheten för yrkeshögskolan (2010) *Årsredovisning 1 juli-31 december 2009*, s. 28

14 En kursplats på arbetsmarknadsutbildning kostade i genomsnitt 12 827 kronor per deltagare och månad år 2008. Arbetsförmedlingen (2009) *Arbetsmarknadspolitiska program Årsrapport 2008*, s.40

15 Beräkningen bygger på följande antaganden: Att varje traineeanställd ges en lön på 25 000 som multipliceras med 1,5 för att täcka sociala avgifter och ytterligare anställningskostnader. Detta ger en årskostnad per anställning på 450 000 kronor.

Företagsbidrag ger inte unga jobb – vad behövs istället?

Den utvärdering som denna rapport gör av regeringens politik för att minska ungdomsarbetslösheten, visar att regeringens politik inte är bra nog. I de två jämförda avtalsområdena finns redan i utgångsläget många unga anställda. Båda avtalsområdena har dessutom växt i såväl antal arbetade timmar som i antal anställda. Detta till trots har inte unga som arbetskraft blivit mer eftertraktad till följd av att regeringen sänkt kostnaden för ung arbetskraft.

Sänkningen av arbetsgivaravgifterna har istället inneburit att pengar har använts till att subventionera företag inte till att skapa arbeten för unga. En sådan användning av skattepengar är såväl missriktad som ineffektlös för att minska ungdomsarbetslösheten. För att minska ungdomsarbetslösheten behövs istället åtgärder som ger unga rätt utbildning för de krav arbetsmarknaden ställer.

Unga behöver inte sämre villkor – unga har rätt att bli vuxna

Att föra en politik som är bra för ungdomar är mer än att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Unga, precis som äldre, har rätt till en trygg anställning och en lön som går att leva på. Med nuvarande situation på arbetsmarknaden är det alltför sällan en realitet. Detta syns särskilt tydligt inom avtalsområden där det finns många unga, såsom inom detaljhandeln och hotell och restaurang.

I dag har varannan ung person på arbetsmarknaden en tidsbegränsad anställning och de allra flesta i detaljhandeln och hotell och restaurang arbetar inte heltid utan korta deltider. Många arbetar fler timmar i veckan än vad det står i deras kontrakt, men möjligheten att planera för detta är obefintlig eftersom man oftast rings in samma dag.

På grund av att yngre har mindre arbetslivserfarenhet än äldre så skiljer sig genomsnittslönerna mellan yngre och äldre. I debatten kan man ibland tro att det inte är någon större skillnad i lön mellan unga och äldre. Men ser man till de faktiskt utbetalda timlönerna inom den privata detaljhandeln år 2009 har en 35-åring 26 procent högre timlön än 18-åring. För hotell och restaurang är bilden inte så annorlunda. En 35-åring har 49 procent högre timlön än en 18-åring. Redan idag finns alltså stora skillnader mellan yngre och äldre, även om de anställda utför samma jobb. Att sänka ungdomars löner ytterligare skulle sätta en viktig princip, lika lön för lika arbete, ur spel.

Jämför man månadsinkomsterna blir skillnaderna stora. Ungas korta deltider skapar låga månadsinkomster. En 35-åring inom detaljhandeln tjänar fyra gånger mer än 18-åring. Och en 35-åring inom hotell och restaurang tjänar tre och en halv gånger mer än en 18-åring.

Med de arbetsvillkor unga idag har skapas en ohållbar situation för många. Ungas otrygga försörjning ger effekter på hela livssituationen: Möjligheten till bostadskontrakt och möjlighet att kunna planera sin ekonomi – saker som hör vuxenlivet till.

Ungdomar drabbas hårdare av kriser och hög arbetslöshet.

Därför behövs följande åtgärder:

- En ekonomisk politik med full sysselsättning som målsättning som verkar för att stimulera konsumtion och investeringar. Arbetslöshet beror på att det finns för få arbeten, en expansiv politik för fler arbeten är därför den främsta åtgärden mot arbetslöshet.
- Kraftiga satsningar på utbildning av unga som idag saknar den kompetens som arbetsmarknaden kräver. Särskilt behöver unga som saknar fullständig gymnasiekompetens ges möjlighet att läsa upp denna på Komvux.

- En arbetsmarknadspolitik för unga som inriktas på att ge ungdomar den kompetens och erfarenhet som krävs för att få en anställning. Regeringen för en kortsiktig politik som inte ger det stöd som behövs till unga inom arbetsmarknadspolitikerna. Det tar idag för lång tid innan unga ges möjlighet till aktivitet och de erbjudna aktiviteterna är ofta av låg kvalitet. Dessutom bör aktiviteterna ofta genomföras under längre tid än vad som görs idag för att ge avsedd effekt.
- En politik för generationsväxling på arbetsmarknaden. Samtidigt som det idag är en hög arbetslöshet står Sverige inom några år inför en arbetskraftsbrist. Det behövs en politik för att överbrygga generationsklyftan inom kommande bristyrken.
- Att tillsvidareanställning på heltid blir norm på hela arbetsmarknaden så att unga får en försörjnings- och livssituation som ger utrymme till att ha ett eget boende och att kunna planera sin egen tid.
- Ett nytt regelverk som ser till att arbetslöshetsförsäkringens medlemsvillkor och ersättningsvillkor inte diskriminerar unga och deltidsanställda.

Käll- och litteraturförteckning

- Arbetsförmedlingen (2009) *Arbetsmarknadspolitiska program Årsrapport 2008*
- Finanspolitiska rådet (2008) *Svensk finanspolitik 2008*
- Finanspolitiska rådet (2010) *Svensk finanspolitik 2010*
- Konjunkturinstitutets webbplats www.konj.se (juni 2010), fördjupningsruta till *Konjunkturläget december 2008* ”Sysselsättningseffekter av sänkta arbetsgivaravgifter”
- Myndigheten för yrkeshögskolan (2010) *Årsredovisning 1 juli-31 december 2009*
- Partsgemensam lönestatistik för åren 2006 och 2009 avseende arbetare i privat detaljhandel samt hotell och restaurang
- Riksrevisionen (2008) *Sänkta socialavgifter – för vem och till vilket pris?*
- Skolverket (2009) *Beskrivande data 2009*
- Statistiska centralbyrån, Arbetskraftsundersökningarna. Kvartal 1/2006-2010 samt medelårstal för 2009
- Ungdomsstyrelsen (2010) *Ung idag 2010 En beskrivning av ungdomars villkor*

Handelsanställdas förbund
Box 1146 111 81 Stockholm
08-412 68 00